Сергій Гливенко
Науковий керівник: к. філос. наук, доц. Фуркало В. С.

КІВШОВАТА – МОЯ МАЛЕНЬКА БАТЬКІВЩИНА

Події на Майдані Незалежності та на сході України викликали піднесення патріотичних почуттів як до всієї України, так і до рідного клаптика землі десь далеко у маленьких селах. Раніше через постійний тиск радянської влади та її ідеологічну політику це питання постійно придушувалося і навіть заборонялося, а тепер, коли вже ніхто не може заборонити чи репресувати за знання та переконання, дослідження історії рідної землі набуло неабиякої актуальності.

Будучи молодим істориком, я теж зацікавився історією своєї маленької Батьківщини і почав шукати все те, що могло б розповісти про минуле мого рідного села. Відвідавши голову села Сергієнка А. І., вчителя історії Красносільську В. М. та ряд інших краєзнавців, що досліджували чи досліджують село Ківшовата, опрацювавши статті, присвячені історії села, я і підготував ці тези.

Отож, як ви зрозуміли, мова піде про село Ківшовата, що знаходиться на території Таращанського району Київської області.

Сучасна Ківшовата іменується селом. Однак, з історичної точки зору, це не зовсім справедливо, оскільки Ківшовата протягом століття мала статус містечка і до того ж не була Ківшоватою. У десятках історичних документах XVIII ст., XIX та на початку XX ст. вона називається Кошеватою або ж Кошеватим, тобто, назва містечка, ймовірно, пішла від слова «кош» (кіш). Біля Ківшовати є два кургани скіфського часу – Безіменний та Подолячка (V–IV ст. до н. е.). У похованнях виявлено залізний панцир, наконечники списів, вудила та 38 бронзових стріл, а також 38 прикрас із бронзи у вигляді голівок тварин і птахів. Крім того, в селі знайдено римські монети (II ст. н. е.), одна з яких карбована у Верхній Мезії. Поблизу села є залишки городища Київської Русі.

Український краєзнавець Л. Похилевич, досліджуючи Ківшовату, висунув свої думки про заснування і теорію походження села. Він зазначав: «Заснування цього містечка потрібно віднести до часу татарського володіння, коли давати татарські назви населеним пунктам було звичайною практикою. Слово «кош» – татарського походження і означає стан, але могила, яка стоїть за містечком на полі, а також залишки замку відносяться до ще більш віддаленої давнини, тому що під час татарських набігів з могили цієї місцевим жителям подавали сигнали – в яку сторону рятуватися. Також серед місцевих жителів побутує думка, що містечко це засноване січовими козаками, які були розбиті у якійсь битві з польськими військами, а тому переховувалися в лісах, які і зараз оточують Ківшовату. Недалеко, всього за 10 верств, на згадку про Запорізьку Січ частина з них заснувала на річці Рось Росьову січ» [1, с. 23].

Очевидно, що обидві версії розповідей про заснування Ківшовати є вірними – вони просто доповнюють одна одну. Довгий час про ті героїчні часи нашої історії нашим предкам нагадували руїни кошеватського замку, час будівництва якого відносять до середини XVI століття. Місцевому дослідникові Л. Лащенку вдалося розшукати документальні відомості про те, що кошеватський замок мав подвійну структуру – це робилося тому, що «подвійний» замок ворогам взяти важче, ніж звичайний. Цей замок був одним з важливих осередків колонізації нашого краю післятатарського погрому.

Недарма подвійну замкову споруду зображено на історичному гербі містечка Кошеватої. Зруйновано замок було під час повстання під проводом Семена Палія в 1702–1703 роках. Саме в цьому замку було вбито і того часного володаря Кошеватої Йосипа Йосоповича Млодецького. Проте навіть після цього повстання Млодецькі не перестали бути власниками багатого ленного маєтку. До речі, обширність і багатство їхніх маєтностей мали наслідком те, що в деяких документах пани Млодецькі стали титулюватися графами. Цей титул був підтверджений римським папою наприкінці XIX століття.

Реформа 1861 року не внесла істотних змін в становище селян. Ті з них, хто одержав невеликі клаптики землі, мусили йти в кабалу до того ж поміщика. В результаті дроблення наділів зростала кількість малоземельних селян. У 1900 році у Ківшоватій було 4300 десятин землі, з яких 952 належало графу В. І. Млодецькому, 81 – церкві, 3267 – селянам. Графський маєток став справжнім капіталістичним господарством. Земля здавалася в оренду. Обробляли її наймані сільськогосподарські робітники. Тут запроваджувалася чотирипільна система, тоді як у селянських господарствах – трипільна.

Все це викликало невдоволення у селян, і в роки першої російської революції вони піднялися проти пана. 19 травня 1905 року вони оголосили страйк, розігнали всіх службовців маєтку Млодецького і орендарів, наступного дня арештували прикажчиків та економа. Страйкарі мали намір розподілити поміщицьку землю. Але наприкінці 1906 року П. М. Григоренка (керівника повстання) разом з багатьма селянами арештували. У Ківшовату було введено військовий загін. Проте незадоволення серед селян тривало, про що у квітні 1913 року таращанський повітовий справник повідомляв київського губернатора. Все це тривало аж до 1917 року, коли більшовики його проголосили своїм і встановили свою адміністрацію, хоча й вона часто змінювалася аж до 1921 року, до цілковитого закріплення «червоних» на наших теренах.

Далі історія мого села піде звичною стежкою усіх сіл Української РСР: колективізація, віхи голодомору 1932–1933 років, тяжкі роки під німецькими багнетами, відбудова та модернізація колгоспу і на завершення його розпад і переорганізація в СТОВ, а також сьогоднішні будні села. Втім, це все ще варто краще дослідити, вивчити, слід опитати

ще живих свідків цих подій і висвітлити все в подальших своїх публікаціях.

На завершення хотілося б закликати всіх, хто захоплюється історією, постійно займатися краєзнавчою роботою та вивчати рідний край, щоб знати, яке в нас було минуле, і будувати вільне, щасливе майбутнє.

Список використаних джерел:

1. Історія міст і сіл Української РСР. Київська область / Ф. М. Рудич (голова ред. колегії) та ін. – К. : Гол.ред. УРЕ, 1971. – 792 с.
2. Сергієнко В. І. Ківшовата: іст. нарис / В. І. Сергієнко. – К. : Парламентське видавництво, 2011. – 157 с.

Альона Гнідак
Науковий керівник: викл. Дубовик В. В

ЛЕОНАРДО ДА ВІНЧІ – ВИДАТНИЙ МАТЕМАТИК

В наш час відомо про велику кількість науковців, які стали відомим у тій чи іншій галузі науки. Серед таких слід відмітити і Леонардо да Вінчі. Цю постать знає майже кожен із кінофільмів, від друзів, з новин, адже всім відомі його картини, винаходи техніки чи напрацювання у механіці й фізиці. Але майже ніхто не знає про цю відому особистість як математика.

Леонардо да Вінчі – геній, чиї винаходи, належать як минулому, сьогоденню, так і майбутньому людства. Він жив, випереджаючи час, і якщо хоча б мала частина того, що він винайшов, була втілена в життя, то історія Європи, а можливо і світу, була б іншою: вже в XV столітті ми б, мабуть, роз'їжджали на автомобілях і перетинали б моря на підводних човнах. Леонардо да Вінчі збагатив проникливими спостереженнями й здогадками майже всі галузі знань. Але як здивувався б геній, якби дізнався, що численні його винаходи використовуються навіть через століття після його народження. [3, с. 125]

Серед усіх розділів математики Леонардо найбільше подобалася геометрія. Він визнавав важливу роль числа і дуже цікавився числовими співвідношеннями в музиці, геометрія йому була цікава тим, що в ній можна оперувати «нескінченними величинами». Він винайшов особливий інструмент для креслення овалів і вперше визначив центр ваги піраміди. Вищим виразом величі геометрії були п'ять правильних тіл, почитавшихся в класичній філософії та математики.

Найбільш плідним піком захоплення Леонардо математикою припав на час його співпраці з математиком Лукою Пачолі. Леонардо створив для трактату Пачолі «Про Божественної пропорції» серію ілюстрацій.

Вивчення геометрії дозволило йому вперше створити наукову теорію перспективи, і він був одним з перших художників, які писали пейзажі, що відповідають дійсності. [2, с. 237].